

21.4.2020

**HALLITUKSEN ESITYS LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALAN
LAINSÄÄDÄNTÖÖN COVID-19-TARTUNTATAUTIEPIDEMIASTA JOHTUVIEN
POIKKEUSOLOJEN VUOKSI TEHTÄVIKSI VÄLIAIKAISIKSI MUUTOKSIKSI:
- LAUSUNTOYHTEENVETO**

Hallituksen esitysluonnos poikkeusolojen vuoksi tehtävistä väliaikaisista muutoksista lainsäädäntöön oli lausuntopalvelu.fi –sivustolla avoimessa lausuntomenettelyssä 9.4.-15.4.2020 välisenä aikana. Lausuntoja annettiin 36. Sen lisäksi Ahvenanmaan maakunnalle lähetettiin erillinen lausuntopyyntö 14.4.2020 (määräaika lausunnolle oli 17.4.2020).

Lausunnon antoivat: Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Liikenne- ja viestintävirasto, Poliisihallitus, Puolustusministeriö, Pääesikunta, Rajavartiolaitos, Sisäministeriö, Terveys- ja hyvinvoinninlaitos THL, Väylävirasto, A-Katsastus Oy, Autoalan Keskusliitto ry (AKL) ja Autotuojat ja –teollisuus ry (AT), Autokatsastajat AK ry, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Autoliikenteen Työnantajaliitto ry, Autoliitto, DNV GL, Finnpiilot Pilotage Oy, Helppokatsastus Oy, Herttoniemen Autokatsastus Oy, K1 Katsastajat Oy, Keskuskauppakamari, Liikenneturva ry, Linja-autoliitto ry, Logistiikkayritysten liitto ry, Moottoriajoneuvojen Katsastusmiehet MKM ry, Onnettomuustietoinstituutti OTI, Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Suomen Katsastusmies Oy, Suomen Laivameklariliitto ry, Suomen Taksiliitto ry, Suomen Varustamot ry, Tampereen kaupunki, VR-Yhtymä Oy ja Yksityisten katsastustoimipaikkojen liitto ry.

Yhteenveto:

- **Määräaikaiskatsastuksia koskevaan poikkeussäätelyyn suhtauduttiin lausunnoissa lähes yksinomaan kielteisesti. Katsottiin, että ehdotukset ovat ylimitoitettuja ja aiheuttavat taloudellisia ongelmia ja vaarantavat liikenneturvallisuutta.**
- **Muita poikkeusoloja koskevia ehdotuksia (lääkärintodistukset, ammattipätevyyksien pidentäminen, tietyistä merenkulun ammattipätevyyksiä koskevista vaatimuksista poikkeaminen ja joukkoliikenteen aikatauluista ilmoittaminen) tuettiin ja kannatettiin.**

YHTEENVETO ASIAKOKONAISUUKSISTA

1. Määräaikaiskatsastusten poikkeussäätely

Lausunnoissa suhtauduttiin esitettyihin muutoksiin lähes yksinomaan kielteisesti. Ainoastaan kaksi toimijaa (Autoliitto, SKAL) piti esitettyjä muutoksia osittain perusteltuina. Useimmissa lausunnoissa tuotiin esille sitä, että esitetyt muutokset ovat ylimitoitettuja niillä saavutettaviin hyötyihin nähden, kun ottaa huomioon muutoksen aiheuttamat negatiiviset taloudelliset ja liikenneturvallisuusvaikutukset. Monissa lausunnoissa korostettiin, että katsastusosalalla on jo tehty paljon toimia epidemian hillitsemiseksi kiinnittämällä huomiota korostuneisiin hygieniavaatimuksiin ja lähikontaktien minimoimiseen. Katsastusyritykset myös kertoivat tarjoavansa asiakkaille palvelua, jossa asiakkaan ei itse tarvitse asioida katsastustoimipaikalla, vaan ajoneuvo haetaan omistajan luota katsastettavaksi ja palautetaan sinne. Näitä katsastusyritysten omia toimenpiteitä pidettiin lausunnoissa parhaana vaihtoehtona epidemian hillitsemiseksi. Katsastustoimintaan ei myöskään nähty liittyvän erityistä tartuntariskiä esimerkiksi ajoneuvojen renkaiden vaihtoon, määräaikaishuoltoihin ja korjauksiin verrattuna, joita poikkeusoloista huolimatta edellytetään normaalisti. Jos muutoksia kuitenkin päädyttäisiin tekemään, useat lausunnonantajat esittivät, että poikkeussäätelyn soveltamisala tulisi rajata ainoastaan riskiryhmiin kuuluviin henkilöihin.

Saadusta lausuntopalauteesta ja epidemiatilanteen muuttumisesta johtuen ajoneuvolain katsastussääntelyä koskevat muutosehdotukset päätettiin jättää pois esityksestä. Poikkeussääntelyn soveltamisalan rajaaminen muodollisesti ainoastaan riskiryhmiin kuuluviin henkilöihin olisi ollut hankalaa sen vuoksi, että poliisin olisi liikenteen valvonnassa vaikea todentaa riskiryhmään kuulumista muuten kuin lääkärintodistuksen perusteella. Ei myöskään pidetty tarkoituksenmukaisena, että riskiryhmiin kuuluvat henkilöt hankkisivat lääkärintodistuksen ainoastaan tämän muutoksen takia, koska se kuormittaisi terveydenhuoltoa ja terveysasemilla asiointi voisi lisätä riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden altistumista tartunnalle. Saadun lausuntopalauteen perusteella tartuntariski voidaan tehokkaasti välttää myös katsastustoimipisteissä suoritettavilla erityistoimenpiteillä kuten tavallista huolellisemmalla hygienialla. Muutos olisi myös aiheuttanut katsastustoimipisteiden ruuhkautumista kesäisin, mitä ei olisi voitu Liikenne- ja viestintäviraston tietojärjestelmistä johtuvista syistä estää esitetystä aikataulusta.

2. Lääkärintodistusten toimittamisen myöhentäminen

Suomen Taksiliitto ry, Auto- ja Kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry ja Liikenne- ja viestintävirasto kannattivat lausunnoissaan väliaikaista muutosta taksinkuljettajan ajoluvan uusimisen yhteydessä toimitettavan lääkärintodistuksen toimittamisen määräaikaan. COVID-19-tartuntatauti-epidemian aiheuttaman poikkeustilan vuoksi terveydenhuolto on kuormittunut ja kiireettömien asiointiaikojen saaminen on haastavaa. Taksirytysten toiminnan jatkuvuus on erityisen tärkeää varmistaa poikkeusoloissakin.

Ajokorttilain 27 ja 89 §:n ehdotuksiin mahdollisuudesta myöhentää ajokorttiin ja liikenneopettajalupa-antavien lääkärintodistusten toimittamista suhtauduttiin pääosin positiivisesti. Kielteisen lausunnon antoi vain Tampereen kaupunki, joka katsoi erityisesti ammattikuljettajien osalta sen liikenneturvallisuusriskiksi.

Poliisihallitus katsoo, että lääkärintodistukset tulee kaikissa esityksessä sisältyvissä tilanteissa toimittaa samalle viranomaiselle ja tämä viranomainen tulee selkeästi kirjata säännöksiin. Käytännön syistä johtuen Poliisihallitus toteaa, että tässä poikkeusoloissa koskevassa tapauksessa lääkärintodistukset voi toimittaa poliisille.

VR-Yhtymä Oy on esittänyt, että ainoastaan määräaikaisten lääkärintarkastukset voitaisiin lykätä, mutta rautatielääkäriin kuljettajalle terveysperustein määräämiä tihennettyjä tehtäviä terveystarkastuksia ei voisi siirtää myöhempään ajankohtaan. VR-Yhtymä Oy:n huoli otetaan huomioon niin, että lain 74 §:n 6 momenttiin lisätään säännös siitä, että kyseistä väliaikaista säännöstä ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, joilta rautatielääkäri on erikseen edellyttänyt säännönmukaista useammin tehtäviä lääkärintarkastuksia.

Suomen kuljetus- ja logistiikka SKAL kiinnitti huomiota ajokorttilain 112 §:ssä tarkoitettujen, ennen vuotta 2013 ajokorttinsa saaneiden linja- ja kuorma-auton kuljettajien ajo-oikeuden uudistamiseen. Näiden kuljettajien osalta toimivalta kuuluu poliisille. Poliisihallitus katsoi, että se nykyisen toimivaltansa puitteissa voi ottaa huomioon lääkärintodistusten viivästymisen. Jatkokäsittelyssä ajokorttilain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen sisällytettiin poikkeukset myös 20 ja 112 §:ään ja mahdollistettiin lääkärintodistusten toimittaminen myöhennetysti.

Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että lääkärintodistusten lähettämisen myöhentäminen voisi jatkua kuusi kuukautta eteenpäin ajokortin uudistamishakemuksesta eli maaliskuun loppuun 2021. Jatkokäsittelyssä lakiehdotukseen sisällytettiin mahdollisuus toimittaa lääkärintodistus viiden kuukauden kuluessa ajokortin uudistamishetkestä.

3. Merenkulun pätevyudet

DNV GL, Finnpiilot Pilotage Oy, Keskuskauppakamari, Suomen Laivameklariliitto ja Suomen Varustamot ry lausuiivat merenkulun pätevyyskysymyksiä koskevista ehdotuksista. Lausunnonantajat kannattivat esitystä. Lausunnonantajat kiinnittivät huomiota laivaliikenteen katkeamattomuuden tärkeyteen ja pitivät ehdotettuja muutoksia laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettuun lakiin, liikenteen palveluista annettuun lakiin ja luotsauslakiin kannatettavina ja välttämättöminä Suomen tuonnin ja viennin sekä huoltovarmuuden kannalta.

Suomen Varustamot toteaa, että esitetyt muutokset ovat perusteltuja ja tarpeellisia. Muutokset helpottavat varustamoiden toimintaa ja turvaavat omalta osaltaan merikuljetusten jatkuvuutta vallitsevissa poikkeuksellisissa olosuhteissa. Lisäksi esitetyt muutokset sujuvoittavat asiakkaan näkökulmasta viranomaisprosesseja ja pienentävät varustamoiden hallinnollista taakkaa. Suomen Varustamot myös muistuttaa tarpeesta saada voimaan kansainvälisesti yhteneväiset säädökset, tulkinnat ja käytännöt.

DNV GL kannattaa lausunnossaan kuuden kuukauden automaattista pidennystä, ja huomauttaa, että mahdollisesta lisääjasta pitää tiedottaa myös muille lippuvaltioille laivojen liikkumisen turvaamiseksi. Myös Keskuskauppakamari pitää esitettyä kuuden kuukauden pidennystä vanhenevien merenkulun pätevyystodistuksien osalta kannatettava ja hallinnollista taakkaa vähentävänä.

Finnpiilot Pilotage Oy pitää hallituksen esitysluonnoksessa esitettyjä muutoksia luotsauslakiin tarpeellisina. Hallituksen esityksessä mainitun poikkeusolojen myötä tapahtuneen koeluotsauksen vaikeutumisen lisäksi Finnpiilot huomauttaa, että myös nykyisten luotsin ohjauskirjojen voimassaolon ylläpitäminen on vaikeutunut alusten päälliköiden kieltäytyttyä ottamasta ylimääräisiä henkilöitä alukselle. Finnpiilot muistuttaa, että nykyisten luotsin ohjauskirjan ylläpitovaatimusten mukaan myös vuosien kokemuksen omaavan luotsin on vuosittain ajettava tietty määrä matkoja kaikilla niillä väylillä, joille hänellä on ohjauskirjat, säilyttääkseen oikeuden toimia luotsina alueella. Näitä ohjauskirjojen ylläpitomatkoja luotsit suorittavat osittain laivoilla toisena luotsina, sillä nykyisillä luotsausmäärillä kaikilla väylillä ei ole riittävästi liikennettä ohjauskirjojen ylläpitämiseen. Myös tästä syystä Finnpiilot pitää hallituksen esitysluonnoksessa esitettyjä muutoksia erittäin tervetulleina.

Myös Suomen Laivameklariliitto toteaa, että katkeamaton rahtiliikenne ei saa vaarantua esimerkiksi luotsien lupakirjojen teknisen vanhentumisen vuoksi varsinkaan poikkeusoloissa. Rahti- ja tavaraliikenteen harjoittamisen kannalta lupakirjojen uusimista vaativan lain vaatimuksista joustaminen on välttämätöntä.

4. Tieliikenteen pätevyudet

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Autoliikenteen Työnantajaliitto ry, Autotuoajat ja -teollisuus ry ja Autoalan Keskusliitto ry, Keskuskauppakamari, Liikenneturva, Liikenne- ja viestintävirasto, Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy, Tampereen kaupunki ja VR-Yhtymä Oy kannattavat liikenteen palveluista annettuun lakiin esitetyn uuden väliaikaisen 28 a §:n lisäämistä, joka turvaisi 16.3.-30.9.2020 välisenä aikana päättyvien kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyskysymyksen voimassaolon jatkumisen 30.9.2020 saakka. Ehdotusta pidetään kannatavana, sillä se pyrkii varmistamaan kuljettajien saatavuuden myös poikkeusoloissa.

Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n mukaan tulisi kuitenkin miettiä, miten jatkokoulutusten koulutuskapasiteetti ja suoritusmahdollisuudet turvataan 1.10.2020 lukien kaikille niille, joiden ammattipätevyyskysymyksen voimassaolo on päättynyt edellä mainitun ajanjakson aikana ja, jotka eivät pysty osallistumaan jatkokoulutuksiin esimerkiksi verkko- tai etäopetuksena, ottaen huomioon samanaikaisen loppuvuodesta päättyvien ammattipätevyyskysymyksen haltijoihin kohdistuvan jatkokoulutustarpeen.

Lisäksi Autoliikenteen Työnantajaliitto ry esittää lausunnossaan, että hallituksen esityksen tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi sisältämiä rajoituksia tieto- ja viestintätekniikan ja verkko-opetuksen käyttämiseen jatkokoulutuksessa ei otettaisi käyttöön poikkeusolojen aikana. Autoliikenteen Työnantajaliitto ry huomauttaa, että kyseiset koulutustavat ja –tekniikat ovat tällä hetkellä käytännössä ainoat keinot etäkoulutusten ohella suorittaa jatkokoulutuksia eikä niiden käyttömahdollisuuksia tulisi rajoittaa poikkeusolojen aikana. Mikäli näin tehtäisiin, mahdollisuudet suorittaa jatkokoulutus vaikeutuisivat entisestään.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry ja Logistiikkayritysten Liitto ry yhtyvät Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n antamaan lausuntoon. Linja-autoliitto ry tukee Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n lausuntoa.

Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n lisäksi Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry esittää, ettei hallituksen esityksessä ehdotettuja rajoituksia jatkokoulutuksen suorittamiseen saatettaisi toistaiseksi voimaan. SKAL ry huomauttaa, että ammattipätevyyden voimassaolon jatkuminen siirtää jatkokoulutusten suorittamisia eteenpäin, jonka vuoksi loppukesälle ja alkusyksylle tulee suurta lisäystä koulutusten kysyntään. SKAL ry:n mukaan rajoitusten voimaantuloa siirtämällä voitaisiin helpottaa odotettavaa ruuhkaa koulutusten kysynnässä. Keskuskauppakamari ja Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy lausuvat ammattipätevyyden jatkokoulutuksen osalta olevan ensiarvoisen tärkeää, että vallitsevassa tilanteessa etä- ja verkko-opetuksen mahdollisuudet otetaan täysimääräisesti käyttöön, niin, että poikkeusolojen aikana ja jälkeen koulutuksen saaminen on mahdollista.

VR-Yhtymä Oy puolestaan näkee ongelmallisena sen, että ehdotettu muutos koskee ainoastaan niitä kuljettajia, joiden ammattipätevyys umpeutuu ennen 30.9.2020. VR-Yhtymän mukaan myös muiden kuljettajien osalta tulisi huomioida se, että heille ei voida poikkeusolojen aikana järjestää koulutuksia. Vallitseva tilanne aiheuttaa koulutusvelkaa, vaikka kuljettajan ammattipätevyys ei olisikaan umpeutumassa mainitun ajanjakson aikana. Tilanteen aikana normalisoituessa koulutukset täytyy järjestää normaalia merkittävästi suuremmalle määrälle kuljettajia, kun kertynyttä koulutusvelkaa ryhdytään purkamaan.

5. Muut muutosehdotukset

Lausunnoissa tuettiin ja kannatettiin joukkoliikenteen aikataulujen ilmoittamisen ajankohdan lyhentämistä, rautatieliikenteen kuljettajan lisätodistukseen liittyvän näytön suorittamisen myöhentämistä, alusrekisterilain todistusasiakirjojen esittämisen helpottamista sekä mahdollisuutta valtuuttaa hyväksytty luokituslaitos tekemään alusten turvatarkastuksia.

KOOSTE YKSITTÄISISTÄ LAUSUNNOISTA

Ahvenanmaan maakunnan hallitus: Maakunnan hallitus toteaa lausunnossaan 17.4.2020, että hallituksen esityksen väliaikaiset muutosehdotukset ajokorttilakiin, ajoneuvolakiin ja suureen osaan muutosehdotuksista liikenteen palveluista annettuun lakiin eivät koske Ahvenanmaata, koska lainsäädäntövalta niissä kuuluu maakunnalle. Maakuntalain (2011/36) mukaan ajoneuvolakia sovelletaan Ahvenanmaalla, paitsi lain 6 lukua, joka koskee määräaikaikatsatuksia ja jonka osalta maakunnalla on lainsäädäntövalta. Muilta osin muutokset koskevat valtakunnan lainsäädäntövaltaa, eikä maakuntahallituksella ole niihin huomauttamista. Maakuntahallitus toteaa, että ei ole estettä niiden muutosehdotusten voimaantulolle.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto: Koska maassa vallitsee COVID-19-tartuntatautiepideemian vuoksi valmiuslain (1552/2011) 3 §:n 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut poikkeusolot, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla ei ole huomautettavaa asiassa.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää ehdotettuja väliaikaisia muutoksia liikennejärjestelmän toimivuuden näkökulmasta erittäin tärkeinä ja kannattaa hallituksen esityksen antamista.

Poliisihallitus: Poliisihallituksen näkemyksen mukaan ajoneuvolakiin esitetyillä muutoksilla voi olla kielteisiä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Näkemyksemme mukaan alle kymmenen vuoden ikäiset ajoneuvot eivät muodosta ongelmaa, eivätkä merkittävää liikenneturvallisuusriskiä, koska olettamana on, että ne ovat pääosin liikenteeseen soveltuvia. Niiden katsastusväliksi onkin määritelty kaksi vuotta ensimmäisen katsastuksen jälkeen. Suurimman riskin liikenneturvallisuudelle aiheuttaa iäkkäämpi ajoneuvokanta, joilla on ajettu enemmän ja joissa vikojen esiintyminen on todennäköisempää. Nämä ajoneuvot tulee katsastaa juuri tästä syystä vuosittain, ja jos katsastusta nyt lykätään jopa viidellä kuukaudella pidemmäksi, voi tällä olla vaikutuksia liikenneturvallisuudelle, jos ajoneuvoissa on vikoja, joita ei ole huomattu eikä korjattu. Määräaikaikatsastuksessa hylätyn ajoneuvon käyttämisen salliminen liikenteessä voi Poliisihallituksen näkemyksen mukaisesti heikentää liikenneturvallisuutta ja aiheuttaa ongelmia ja jopa onnettomuuksia. Tästä syystä Poliisihallitus ei suosittele esitystä siltä osin. Poliisihallitus korostaa poikkeusolojen vaikutusta poliisin toimintaan ja sitä, että poikkeusolojen aikana teknisiä tienvarsitarkastuksia ei pystytä tekemään siinä määrin kuin normaaleissa oloissa, joten siltä osin on mahdollista, että epäkuntoisia iäkkäitä ajoneuvoja on liikenteessä enemmän.

Poliisihallitus toteaa lisäksi, että vaikka muutosten tarkoitus on helpottaa erityisesti riskiryhmien toimintaa ja vähentää ihmisten tarvetta liikkua poikkeusolojen aikana, ovat katsastusasemat edelleen toiminnassa ja nämä ovat sopeuttaneet toimintansa huomioiden poikkeusolot, esim. ajoneuvon noutopalvelun muodossa. Tämä huomioiden määräaikaikatsastukseen liittyvät muutokset eivät ole täysin välttämättömiä.

Liittyen ajokorttien ja taksilupien lääkärintodistusten toimittamiseen Poliisihallitus katsoo, että lääkärintodistukset tulee kaikissa edellä mainituissa tilanteissa toimittaa samalle viranomaiselle ja tämä viranomainen tulee selkeästi kirjata säännöksiin. Käytännön syistä johtuen Poliisihallitus toteaa, että tässä poikkeusoloja koskevassa tapauksessa lääkärintodistukset voi toimittaa poliisille. On kuitenkin ehdottoman tärkeä ottaa huomioon, että tästä voi aiheutua poliisille jopa 30 000 uuden toimenpiteen suuruinen lisätyö poikkeuksen voimassaoloaikana. Poliisihallitus kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetulla muutoksella voi olla vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Jos ajokortin uudistaminen sallitaan ilman lääkärintodistusta, on liikenteessä ajoterveyden kannalta riskiryhmään kuuluvia kuljettajia, joiden terveydentilaa ei ole luvan myöntämisen hetkellä tarkistettu.

Puolustusministeriö: Puolustusministeriö toteaa esityksen olevan tarpeellinen. Ehdotusten voidaan arvioida helpottavan yksityisten ihmisten ja yritysten toimintaa poikkeuksellisissa oloissa. Poikkeustilanteen kesto on kuitenkin vaikea ennakoida, joten tarkkojen määräaikaisten asettaminen lienee haasteellista. Puolustushallinnossa esimerkiksi ajoneuvojen määräaikaikatsastuksia suoritetaan toistaiseksi myös poikkeusaikana, jos olosuhteet sen mahdollistavat ja katsastusasemat ovat auki. Nyt esitetyillä muutoksilla ei arvioida olevan suoranaista vaikutusta puolustushallintoon. Puolustusministeriöllä ei ole puolustushallinnon osalta lausuttavaa nyt käsiteltävänä olevaan esitykseen.

Pääesikunta: Pääesikunnan oikeudellinen osasto on tutustunut esitysluonnokseen ja varannut poikkeuksellisen lyhyen lausuntomääräajan vuoksi vain Pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle ja Merivoimien esikunnalle mahdollisuuden antaa kommenttinsa asiassa. Esitetyillä määräaikaikaisilla poikkeuksilla ei ole tunnistettu välitöntä vaikutusta puolustusvoimien toimintaan eikä pääesikunnalla ei ole erityistä lausuttavaa esitysluonnoksesta.

Rajavartiolaitos: Rajavartiolaitoksen puolesta ilmoitamme, että meillä ei ole lausuttavana olevaan hallituksen esitykseen mitään huomauttamista oman toimialamme osalta.

Sisäministeriö: Sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan lääkärintodistuksen toimittamisen myöhentämisellä voi olla vaikutusta liikenneturvallisuuteen, mutta huomioiden

poikkeuksellinen tilanne niin muutos on perusteltu. Sisäministeriön poliisiosasto kuitenkin esittää, että toteutettava muutos kävisi selkeästi ilmi kyseisten henkilöiden ajokorttitiedoista. Tämä helpottaisi poliisin valvontaa. Asiakirjojen toimittamisen siirtäminen tulee vaikuttamaan myös poliisin työmäärään, kun iso määrä lääkärintodistuksia toimitetaan myöhemmin. Liittyen katsastuksiin poliisiosaston näkemyksen mukaan kuorma-autojen, linja-autojen ja näiden perävaunujen osalta muutosten tarvetta tulisi arvioida liikenneturvallisuuden näkökulmasta tarkemmin. Jos katsastuksen lykkäämisellä tavoitellaan nimenomaan riskiryhmien ajoneuvon käytön mahdollistamista niin näiden ajoneuvojen katsastusten lykkääminen ei ole perusteltua. Lisäksi näillä ajoneuvoilla ajetaan hyvin paljon ja teknisten tienvartarkastusten perusteella on arvioitavissa, että niiden teknisessä kunnossa on puutteita. Lisäksi sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan katsastusajan pidentäminen tulee näkyä ajoneuvojen tiedoissa, jotta poliisin valvonnassa asia olisi selkeästi todettavissa sekä rekisterikilven lukulaitteen tunnistettavissa. Ehdotus ammattipätevyyden voimassaolon väliaikaisesta jatkumisesta ilman vaaditun jatkokoulutuksen suorittamista koskisi käytännössä vakituisesti ja jatkuvasti kuljettajatehtävissä toimivia henkilöitä, jonka lisäksi ehdotuksen voimassaoloaika olisi suhteellisen lyhyt. Sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan tämä on perusteltu esitys. Hallituksen esitykseen ei muilta osin lausuttavaa. Tulisi kuitenkin varmistua, että muutoksista viestitään riittävästi. Tällä varmistetaan muutosten tavoitteet.

Terveys- ja hyvinvoinninlaitos THL: toteaa lausunnossaan, että tartuntatautirekisteriin on ilmoitettu 15.4.2020 mennessä yhteensä 3237 uuden koronaviruksen aiheuttamaa COVID-19 -tautitapausta (58/100 000 väestö). Tautiin on menehtynyt 72 henkilöä. Toistaiseksi 37 kuolleesta on saatavilla tarkempia tietoja. Kuolleiden mediaani-ikä on 81 vuotta. Kuolleista 70 prosenttia on miehiä ja 30 prosenttia naisia. COVID-19 -laboratoriotutkimuksia on tehty yli 47 000. Suomi on torjunut epidemian leviämistä tehokkaasti. Toistaiseksi tautitapausten lisääntyminen on Suomessa ollut hitaampaa kuin muissa Pohjoismaissa ja monissa EU –maissa. Uusia COVID-19-tautitapauksia todetaan tällä hetkellä Suomessa noin 120 tapausta päivässä. On hyvin todennäköistä, että hyvin lievaoireisia tai mahdollisesti kokonaan oireettomia tartuntoja on väestössä huomattavasti nyt todettuja tapausmääriä enemmän. COVID-19-epidemia leviää tyypillisesti paikallisina tapauksien ja tartuntaketjujen ryvästyminä. Tautitapauksia voi siten tulla hyvin lyhyessä ajassa merkittävä määrä lisää missä tahansa Suomen kunnassa. Valtaosa COVID-19-tapauksista on taudinkuvaltaan lievää. Erityisesti ikääntyneillä ja lääketieteellisiin riskiryhmiin kuuluvilla tauti voi olla vakavaoireinen. COVID-19-potilaiden tehohoitojaksojen odotuspituus on THL:n tämänhetkisen arvion mukaan 12 vrk. COVID-19-epidemian rajoitustoimet ovat selvästi hidastaneet uusien tautitapausten ilmaantumista. Epidemian leviämistä hidastavia ja tartuntariskiä pienentäviä hygieniatoimenpiteitä, kuten käsienpesua ja käsidesin käyttöä voidaan edelleen merkittävästi tehostaa. Myös koronavirustestauksen kapasiteettia tulee edelleen nostaa nopeasti. Tämä tehostaa taudin varhaista toteamista sekä nopeita eristys- ja karanteenitoimia, joilla vähennetään riskiä jatkotartuntoihin.

Väylävirasto: Virasto kannattaa esitystä, jolla pyritään helpottamaan kansalaisten ja yritysten toimintaa sekä turvaamaan kuljetuksia koronaepidemian aikana.

A-katsastus Oy: A-katsastus toteaa, että esitetyt muutokset eivät ole perusteltuja siitä syystä, että katsastustoimintaan ei liity erityistä tartuntariskiä ja katsastus on mahdollista suorittaa täysin ilman lähikontakteja. Katsastusyrietykset ovat omassa toiminnassaan jo ottaneet käyttöön erilaisia toimenpiteitä tartuntariskin minimoimiseksi. Näistä syistä johtuen esitetyt muutokset eivät ole perusteltavissa riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden tartuntariskillä. Esitetyt muutokset ovat A-katsastuksen mukaan kohtuuttomia myös siitä näkökulmasta, että esimerkiksi autoilijoilta edellytetään edelleenkin renkaiden vaihtoa, määräaikaishuoltoja ja korjauksia. A-katsastus myös toteaa, että esitykseen sisältyvät vaikutusarviot eivät vastaa todellisuutta eikä arvioiden lieventymistä suhteessa aiemman asetusluonnoksen arvioihin ole perusteltu esityksessä. A-katsastus pitää todennäköisenä, että muutokset merkitsevät katsastustoimipaikkojen sulkemista esitetyn poikkeuksen keston ajaksi. Tästä aiheutuisi merkittäviä haitallisia taloudellisia vaikutuksia katsastustoimipaikoille, ja työntekijöitä jouduttaisiin lomauttamaan laajasti.

Koska esitys aiheuttaa laajoja negatiivisia taloudellisia vaikutuksia katsastustoimipaikkojen tosiasiallisena sulkemisena, se merkitsee merkittäviä rajoituksia omaisuuden suojaan ja elinkeinovapauteen. Näitä rajoituksia ei voida pitää välttämättöminä eikä oikeasuhteisina, eivätkä ne siten ole perustuslain näkökulmasta hyväksyttäviä. Rajoituksia ei voida perustella riskiryhmien terveyden suojaamisella, sillä katsastukseen ei sisälly katsastusyritysten käyttöön ottamien varotoimenpiteiden vuoksi mainittavaa tartuntariskiä. Rajoituksia ei myöskään voida perustella esimerkiksi eristyksillä tai karanteeneilla, koska Suomessa ei ole toistaiseksi asetettu laajamittaisia karanteeneja tai ulkonaliikkumiskieltoja vaan katsastukset on saatu hoidettua myös poikkeusoloissa alan omaksumien uusien työskentelytapojen ansiosta.

A-katsastus huomauttaa myös siitä, että jos poikkeussääntely on tarkoitettu koskemaan ainoastaan riskiryhmiä, rajausta tulisi tehdä myös pykälätekstiin eikä katsastusmääräajoista poikkeamista tulisi sallia kaikille.

Autoalan Keskusliitto ry (AKL) ja Autotuojat ja –teollisuus ry (AT): AKL ja AT katsovat yhteisessä lausunnossaan, että ajokorttilakiin ja lakiin liikenteen palveluista ehdotetut muutokset ovat kannatettavia ja perusteltuja vallitsevassa poikkeustilanteessa. Ne toteavat myös, että katsastustoimintaan liittyvä tartuntariski on verrattain pieni ja katsastustoimipaikat ovat jo omilla toimillaan minimoineet epidemian leviämisen. Esitetyt muutokset eivät tästä johtuen ole perusteltuja. Lausunnossa arvioidaan, että esitys johtaisi hyvin suurella varmuudella johtaa katsastustoimipaikkojen tilapäiseen sulkemiseen ja henkilöstön lomautuksiin. Käytännössä yksityiset kotitaloudet ja autoja omistavat yritykset siirtäisivät katsastuksen poikkeusten voimassaolon päättymisen jälkeiseen aikaan.

AKL ja AT katsovat, että muutoksilla olisi pysyviä vaikutuksia katsastus- ja korjaamoalan töiden jakautumiseen eri vuodenajoille. Muutokset olisivat omiaan aiheuttamaan katsastusten siirtymisen entistä suuremmassa määrin kesäaikaan, joka jo nyt on katsastusyritysten toiminnan kannalta haasteellista aikaa. Katsastuksissa hylätyistä autoista tulisi jatkossakin muodostumaan korjaamosalalle merkittävä vuosittainen korjaussumma elo-syyskuun taitteeseen ja vastaavasti maaliskesäkuun kysyntä hiljentyisi merkittävästi.

Muutoksilla olisi edellä mainituista syistä johtuen haitallisia vaikutuksia myös muutokatsastus- ja yksittäishyväksyntäpalveluille, joilla mahdollistetaan uusien ajoneuvojen tulo markkinoille. Nämä palvelut ovat huoltovarmuuden ja elinkeinoelämän kannalta kriittisiä. Muutoksilla olisi vaikutusta erityisesti monivaiheisesti rakennettaville uusille ajoneuvoille vaadittavaan yksittäishyväksyntään, jota edellytetään uuden ajoneuvon rekisteröimiseksi. Suuri osa uusista käyttöön otettavista raskaan kaluston ajoneuvoyhdistelmistä on yksittäishyväksyttäviä. Lisäksi ongelma koskee monivaiheisesti hyväksyttäviä M1- ja N1-luokan tilataksia, pakettiautoja ja linja-autoja.

AKL ja AT pitävät tärkeänä, että katsastustoimialalle luodaan mahdollisuudet tarjota haastavasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta katsastuspalveluja siten, että yksittäishyväksynnät ja muutokatsastukset voitaisiin tehdä myös vallitsevassa poikkeustilanteessa. Tämä saattaa edellyttää tukitoimenpiteitä, jotta riittävällä suurella osalla katsastustoimipaikoista on taloudellisia edellytyksiä jatkaa toimintaa määräaikaikatsastusten huomattavasta vähenemisestä huolimatta. Lisäksi tulisi huolehtia siitä, että muutokset eivät johda väärinkäytöksiin, jossa huonokuntoisia ajoneuvoja otettaisiin liikennekäyttöön poikkeustilan varjolla.

Autokatsastajat AK ry: AK ei kannata esitettyjä muutoksia vaan pitää katsastusalan jo käyttöön ottamia toimenpiteitä lähikontaktien minimoimiseksi ja hygienian parantamiseksi parhaana tapana hillitä epidemian leviämistä. Muutokset aiheuttaisivat AK:n mukaan katsastustoimipaikkojen ruuhkautumisen kesäkuukausina myös tästä vuodesta eteenpäin. AK on myös huolissaan

”kesäautoista”, joiden katsastusaika tai katsastuksen aloittaminen osuu muutosaikojen kanssa samaan sykliin. Lausunnossa arvioidaan, että näitä autoja ei tänä vuonna katsastettaisi lainkaan.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry puoltaa esitettyä kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyden voimassaolon väliaikaista jatkumista. AKT ry:n mukaan jatkokoulutusten koulutuskapasiteetti ja suoritushallinnollisuudet 1.10.2020 lukien tulee varmistaa ja turvata. AKT ry esittää lausunnossaan, ettei tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskevassa hallituksen esityksessä ehdotettuja rajoituksia jatkokoulutuksen suorittamiseen ei saatettaisi voimaan ehdotetun 28 a §:n voimassaoloaikana. Koulutustapojen ja –tekniikoiden käyttömahdollisuuksia ei tulisi rajoittaa poikkeusolojen aikana, sillä muuten mahdollisuudet suorittaa jatkokoulutukset 1.10.2020 eteenpäin vaikeutuisivat entisestään.

Autoliikenteen Työnantajaliitto ry: puoltaa esitettyjä väliaikaisia muutoksia. Liitto kannattaa liikenteen palveluista annettuun lakiin esitetyn uuden väliaikaisen 28 a §:n lisäämistä, joka turvaisi 16.3.-30.9.2020 välisenä aikana päättyvien kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyksien voimassaolon jatkumisen 30.9.2020 saakka. Ehdotusta pidetään kannattavana, sillä se pyrkii varmistamaan kuljettajien saatavuuden myös poikkeusoloissa. Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n mukaan ehdotuksen käytännön toteutuksen osalta tulisi kuitenkin miettiä, miten jatkokoulutusten koulutuskapasiteetti ja suoritushallinnollisuudet turvataan 1.10.2020 lukien kaikille niille, joiden ammattipätevyyden voimassaolo on päättynyt edellä mainitun ajanjakson aikana ja, jotka eivät pysty osallistumaan jatkokoulutuksiin esimerkiksi verkko- tai etäopetuksena, ottaen huomioon samanaikaisen loppuvuodesta päättyvien ammattipätevyyksien haltijoihin kohdistuvan jatkokoulutustarpeen. Lisäksi Autoliikenteen Työnantajaliitto ry esittää lausunnossaan, että hallituksen esityksen tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi sisältämiä rajoituksia tieto- ja viestintätekniikan ja verkko-opetuksen käyttämiseen jatkokoulutuksessa ei otettaisi käyttöön poikkeusolojen aikana. Autoliikenteen Työnantajaliitto ry huomauttaa, että kyseiset koulutustavat ja –tekniikat ovat tällä hetkellä käytännössä ainoat keinot etäkoulutusten ohella suorittaa jatkokoulutuksia eikä niiden käyttömahdollisuuksia tulisi rajoittaa poikkeusolojen aikana. Mikäli näin tehtäisiin, mahdollisuudet suorittaa jatkokoulutus vaikeutuisivat entisestään.

Autoliitto: kannattaa esitystä. Esitys varmistaisi muun muassa sellaisten 70 vuotta täyttäneiden itsenäisen liikkumisen tarpeen mukaan muiden kulkumuotojen sijaan turvallisesti omalla henkilöautolla, jotka eivät saa kiireettömään lääkärintarkastukseen aikaa tai eivät haluaisi tartuntariskin takia sellaiseen mennä. Esitys parantaisi omalta osaltaan myös terveydenhuollon resurssien kohdentamista kiireellisiin tapauksiin. Autoliiton mukaan katsastusajan pidentäminen vähentää tarvetta ylimääräisille ihmiskontakteille, joita tulee myös esimerkiksi katsastusmiehen istuessa autoon sisälle katsastuksen aikana, ja pienentää siten omalta osaltaan tartuntariskiä. Liikenne- ja viestintäviraston tilastojen mukaan ajoneuvojen hylkäysprosentit määräaikaikatsastuksissa ovat alentuneet jatkuvasti käytännössä kaiken ikäisissä autoissa. Valtaosa hylkäyksistä johtuu syistä, jotka eivät vaikuta suoraan liikenneturvallisuuteen, minkä takia autoja ei normaalissakaan tilanteessa aseteta ajokieltoon. Tekninen vika on erittäin harvinainen onnettomuuden aiheuttaja. Autoliiton mukaan rajatun määrän ajoneuvoja liikennekelpoisuuden jatkaminen kesän yli ei siten aiheuta merkittävää vaaraa liikenneturvallisuuden heikkenemiselle.

DNV GL: tukee turvatoimilakia koskevaa ehdotusta. DNV GL on valmis tekemään ISPS -auditointeja/tarkastuksia suomalaisille aluksille koti- ja ulkomaan satamissa. Koska on kuitenkin satamia, jotka ovat täysin suljettuja ulkopuolisilta COVID-19-pandemian takia, esittävät, että tarvittaessa varustamot voisivat pyytää lisää aikaa näihin auditointeihin/tarkastuksiin virastolta, ainakin siihen saakka, että laiva pääsee satamaan, johon tarkastajilla on pääsy. Turvatodistuksen kirjoittamiseen pitää saada tieto, voiko luokituslaitos kirjoittaa täyden 5 vuotta voimassa olevan sertifikaatin? Kannattaa laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolon jatkumista. Alusrekisterihakemus olisi voitava tehdä skannatuilla asiakirjoilla.

Finnpilot Pilotage Oy (kaksi lausuntoa):

1. Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta (LVM019:00/2020). Finnpiilot Pilotage Oy (Finnpilot) pitää hallituksen esitysluonnoksessa esitetyjä muutoksia luotsauslakiin tarpeellisina ja kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

2. Esityksessä ehdotetaan, että luotsauslain (940/2003) väliaikaisella muutoksella annettaisiin mahdollisuus poiketa luotsin ohjauskirjojen myöntämisen edellytyksenä olevasta koeluotsauksen suorittamisesta ja sallittaisiin koeluotsauksen siirtyminen myöhempään ajankohtaan, jos luotsauslaissa ja Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä luotsin ohjauskirjan saamiselle asetetut muut vaatimukset täyttyisivät. Lisäksi esitysluonnoksessa esitetään, että luotsin ohjauskirjojen, joiden voimassaoloaika päättyy 16 maaliskuuta ja 30 syyskuuta 2020 välisenä aikana, voimassaolo jatkuisi alkuperäisen luotsin ohjauskirjan viimeisestä voimassaolopäivästä kuudella kuukaudella ilman erillistä hakemusta.

Finnpilot on jo viime viikkoina kohdannut usein ongelmia sekä ohjauskirjojen ylläpito-ajojen että koeluotsausten toteuttamisessa. Syynä on ollut esitysluonnoksen perusteluissakin mainittu tilanne, jossa tämänhetkissä poikkeusoloissa alusten päälliköt kieltäytyvät ottamasta ylimääräisiä henkilöitä alukselle ja näin koeluotsauksen vastaanottaja, luotsioppilas, uutta ohjauskirjaa suorittava luotsi tai vaatimusten mukaista ylläpitoajoa suorittava luotsi ei ole päässyt alukselle. Nykyisten luotsin ohjauskirjan ylläpito vaatimusten mukaan luotsin, joka on ollut jo vuosia, tai vuosikymmeniä luotsina tietyllä luotsausalueella, on vuosittain ajettava tietty määrä matkoja kaikilla niillä väylillä, joille hänellä on ohjauskirjat. Toisin kuin alusten päälliköillä, joilla on erivapaus luotsauksesta, ja jotka eivät joudu osoittamaan osaamistaan kuin pienellä osalla erivapausalueensa väylistä, on luotsien siis vuosien kokemuksenkin jälkeen suoritettava ajot kaikilla väylillä täysimääräisinä vuosittain eikä luotsaukseen kehittyntä ammattitaitoa oteta huomioon millään tavalla. Näitä ohjauskirjojen ylläpito matkoja luotsit suorittavat osittain laivoilla toisena luotsina, koska nykyisillä luotsausmäärillä kaikilla väylillä ei ole riittävästi liikennettä ohjauskirjojen ylläpitämiseen. Tästäkin syystä hallituksen esitysluonnoksen (LVM019:00/2020) muutokset poikkeusajaksi ovat erittäin tervetulleita. Järjestelmän kehittämistarpeita on pohdittu viimeisen vuoden aikana myös yleisemmällä tasolla. Finnpiilot haluaakin samalla kiittää Liikenne- ja viestintäministeriötä ja Liikenne- ja viestintävirastoa työstä, joka on käynnissä luotsien ja linjaluotsien koulutusta koskevien säädösten kehittämiseksi. Tämän työn avulla on mahdollista huomioida millaisia muutostarpeita teknologian kehittymisestä, luotsauskoulutusta tarjoavien oppilaitosten palveluista ja Finnpiilotille asetettavista koulutusvaatimuksista on säädösten sisällölle.

Helppokatsastus Oy: Jos katsastusvelvoitetta muutetaan ministeriön ehdottamalla tavalla ja ajanjaksona, niin se koskee erittäin pientä osaa suomalaisia ja toimenpiteen vaikutus itse asiaan jäänee vähäiseksi. Varsinkin kun ottaa huomioon, että samaan aikaan kuitenkin kaikki kaupat, korjaamot, rengasliikkeet, huoltoasemat jne. voivat jatkaa toimintaansa normaalisti. Ja kuitenkin autojen katsastaminen olisi yhteiskunnan toiminnan jatkuvuuden kannalta yksi tärkeimmistä toiminnoista. Katsastustoimialalle lakimuutos merkitsisi käytännössä sitä, että kysyntä loppuisi lähes kokonaan ja edessä olisi toimipaikkojen sulkeminen sekä henkilökunnan lomauttaminen. Tästä aiheutuisi raskaita tappioita toimialalle, joka jo tälläkin hetkellä taistelee kahden vuoden takaisen lakimuutoksen (katsastusaikavälin harventaminen) aiheuttaman 15% kysynnän putoamisen vaikutuksien keskellä. Tällä olisi huomattavia välillisiä negatiivisia vaikutuksia myös korjaamotoimialalle. Uudenmaan eristäminen lopetetaan tänään 15.4.2020 ja muidenkin rajoitteiden purkamisen aloittamisesta käydään keskusteluja. Eli siltäkin osin lakimuutoksen vaikutukset todennäköisesti jäisivät hyvin pieniksi, mutta taloudellinen negatiivinen vaikutus olisi toimialalle ja sen kumppaneille merkittävä. Tämän vuoksi katsomme, nykyisen tiedon valossa lakimuutosta ei tulisi tehdä, vaan toimintaa pitäisi jatkaa normaalisti, mutta ottaen toiminnassa huomioon erityisen paljon tilanne ja olosuhteet niin kuin jo tälläkin hetkellä ainakin me toimimme.

Herttoniemen Autokatsastus Oy: pitää esitettyjä muutoksia ylimitoitettuina toimenpiteinä COVID-19 -epidemian torjunnan kannalta. Lausunnossa korostetaan, että katsastuksesta aiheutuva tartuntariski ei ole suuri, sillä kyse on asiakkaalle kertaluonteisesta tapahtumasta ja katsastusyritykset ovat omilla toimillaan pyrkineet entisestään pienentämään tätä riskiä (esim. vaihtoehtoiset maksutavat, korostettu hygienia, ajoneuvon nouto asiakkaan kotoa). Lausunnossa tuodaan myös esille, että muutokset tulisivat aiheuttamaan suuria taloudellisia ongelmia katsastusyrityksille ja päättämään useiden yritysten toiminnan, sillä katsastusyrityksillä on kiinteitä kuluja, joista ei voida kassavirran katketessa selvitä edes henkilöstöä lomauttamalla. Herttoniemen Autokatsastus esittää, että valtion tulisi tästä johtuen tukea katsastusyrityksiä taloudellisesti. Muutokset aiheuttaisivat myös sen, että katsastusasemat tulisivat seuraavina vuosina ruuhkautumaan kesäkuukausina. Lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, että muutokset heikentäisivät myös autokorjaamoiden työtilannetta, sillä niiden liiketoiminta perustuu suurelta osin katsastustarkastuksiin ja katsastuksissa havaittujen vikojen korjauksiin. Lausunnon mukaan myös korjaamoalalla tultaisiin näkemään lomautuksia ja konkurssia.

K1 Katsastajat: kertoo tehneensä jo paljon työtä toimintamalliensa muuttamiseksi epidemian hillitsemiseksi. K1 Katsastajat suhtautuu kuitenkin skeptisesti muutoksilla saavutettaviin hyötyihin koronaviruksen leviämisen ehkäisyssä. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös siihen, että Suomen huoltovarmuuden kannalta keskeistä on maantieliikenne, jonka turvallisuuden kannalta olennaisia ovat liikennekelpoiset ajoneuvot. Ehdotusta sallia katsastuksessa hylätyn ajoneuvojen käyttö poikkeusolojen aikana K1 Katsastajat pitää liikenneturvallisuussyistä erityisen ongelmallisena. K1 Katsastajat arvioi myös, että muutosten seurauksena katsastusasemien tarjoamien palvelujen tarjonta supistuisi monilla paikkakunnilla, vaikkakin osa toimijoista pystyisi edelleen jatkamaan toimintaansa. Tällä olisi negatiivista vaikutusta katsastus-, rekisteröinti- ja yksittäishyväksyntäpalveluiden saatavuudelle, ja asiointimatkat todennäköisesti pitenisivät.

Keskuskauppakamari: Pitää tärkeänä turvata kuljetusten jatkuvuus myös poikkeusolojen aikana. Kannatti joustojen ottamista käyttöön. Merenkulun osalta esitetty kuuden kuukauden pidennys vanhenevien pätevyystodistuksien osalta on kannatettava ja vähentää hallinnollista taakkaa. Ammattipätevyyden jatkokoulutuksen osalta on ensiarvoisen tärkeää, että vallitsevassa tilanteessa etä- ja verkko-opetuksen mahdollisuudet otetaan täysimääräisesti käyttöön.

Liikenneturva: Kannattaa muutoksia ajokorttilakiin ja lakiin liikenteen palveluista. Ajoterveysvaatimusten osoittamiseen tarvittavien lääkärintodistusten toimittamiseen liittyen niin ajokorttien kuin liikenneopettajalupienkin voimassaoloaikaan on syytä siirtää esitetyllä tavalla. Koronavirusepidemiasta johtuen terveydenhuolto on kuormittunut, ja kiireettömät asiointiajat pitää siirtää myöhäisempään ajankohtaan. Vastaavalla perusteella on taksinkuljettajien ajoluvan uusimiseen ehdotettu tilapäinen muutos puollettavissa. Liikenneturva toteaa ajoneuvojen katsastusta koskevan esityksestä, että katsastusasemat ovat jo omilla toimenpiteillään varautuneet epidemian hillitsemisen omassa toiminnassaan eikä ajoneuvojen katsastustoiminta edellytä koronavirukselle altistavaa lähikontaktia. Liikenneturva katsoo, että jos muutokset kuitenkin toteutetaan, katsastusmääräaikaisten muuttamisen tulisi koskea ainoastaan riskiryhmiin kuuluvia henkilöitä.

Liikenneturva huomauttaa myös esityksen negatiivisista liikenneturvallisuusvaikutuksista, jotka ovat korostuneita sen vuoksi, että Suomen autokanta on suhteellisen vanhaa ja joka neljäs ajoneuvo hylätään jo nyt katsastuksessa liikenneturvallisuuteen vaikuttavan vian vuoksi. Lisäksi vain osan vuodesta käytössä olevat ”kesäautot” jäisivät todennäköisesti kokonaan katsastamatta tältä vuodelta, koska niiden ajokausi päättyy joka tapauksessa elokuun lopussa. Liikenneturvan mukaan liikennekäyttöön kelpaamattomien ajoneuvojen lisääntymisestä johtuva liikenneonnettomuusriskin kasvu voi olla haittana suurempi kuin katsastusvapautuksesta pandemian torjunnalle saatava hyöty.

Linja-autoliitto ry: kannattaa ehdotettua henkilöliikenteen tarjoajan ilmoitusajan väliaikaista lyhentämistä. Muutoksen koetaan olevan tarpeellinen ja realistinen henkilöliikennepalvelujen

tarjonnan ja niiden muutosten mahdollistamiseksi. Linja-autoliitto ry kuitenkin huomauttaa lausunnossaan, että pidemmällä aikavälillä säännöksen suhde PSA-sääntelyyn tulisi selvittää. Muilta osin liitto tukee Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n lausuntoa siltä osin kuin siinä lausutaan linja-autoliikenteen osalta.

Logistiikkayritysten liitto: yhtyy Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n tekemään lausuntoon.

Moottoriajoneuvojen Katsastusmiehet MKM ry: MKM ei kannata ehdotettuja muutoksia, sillä ne aiheuttaisivat saavutettavaan hyötyyn nähden kohtuuttomia vaikutuksia katsastusten kysyntäaikoihin vuosien päähän ruuhkauttamalla katsastusasemat kesäisin. Lisäksi vaikutus liikenneturvallisuuteen olisi negatiivinen. Yhtenä esimerkkinä MKM mainitsee ”kesäautot”, joita ei todennäköisesti katsastettaisi ollenkaan, jos niiden katsastusaika tai katsastuksen aloittaminen osuu muutosajkojen kanssa samaan sykliin. MKM huomauttaa myös siitä, että katsastusyrietykset ovat jo laajasti ottaneet käyttöön toimenpiteitä, joilla minimoidaan tartuntariskiä ja suojellaan erityisesti riskiryhmiä.

Onnettomuustietoinstituutti OTI: Instituutti toteaa kuolemaan johtaneiden liikenneonnettomuuksien tutkinnassa saatuihin havaintoihin perustuen, että ajoneuvojen määräaikaikatsastusajankohtiin esitetty muutos voi vaikuttaa liikenneturvallisuutta heikentävästi eikä OTI siten kannata esitettyä muutosta. Ajoneuvojen määräaikaikatsastukset ovat erittäin tärkeä osatekijä ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnassa ja katsastuksissa voidaan puuttua ennaltaehkäisevästi moniin ajoturvallisuuteen olennaisesti vaikuttaviin vikoihin ja puutteisiin, joita ei kuljettajalla ole normaalitilanteessa mahdollista havaita. Eriasteisia teknisiä vikoja on todettu viiden vuoden aikana 92:ssa (11 %) aiheuttajana olleista 861 autosta. OTI haluaa myös korostaa, että näissä moottoriajoneuvo-onnettomuuksissa aiheuttajana olleet henkilöautot (n=660) ovat olleet verrattain vanhoja, mikä vaikuttaa tekniseen kuluneisuuteen ja vikojen esiintymisen yleisyyteen. Autot ovat olleet onnettomuushetkellä keskimäärin 13.8 vuotta vanhoja (mediaani 14.2 vuotta).

Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy: Kannattaa esitettyä väliaikaista muutosta. Koronavirusepidemian aikana valvottu verkko-opetus sekä virtuaalikoulutus on toiminut katkeamatta koko ajan. 1.10.2020 jälkeen valvottu verkko-opetus sekä virtuaalikoulutus ovat ensiarvoisen tärkeitä vaihtoehtoja valtakunnallisen riittävän tarjonnan takaamiseksi lähiopetuksen lisäksi koska hetkellinen tarve tulee olemaan suuri määrällisesti ja alueellisesti. Ajokorttilain osalta kannatamme Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:n esitystä.

SKAL ry: SKAL pitää luonnoksessa olevia esityksiä pääasiassa hyvinä ja kannattaa niitä. SKAL kannattaa ajokorttilakiin ehdotettua ajokorttilain 27 §:n mukaisen ajokortin uudistamisen yhteydessä vaadittavan lääkärintodistusten toimittamiseen kohdistuvaa muutosta. SKAL edellyttää, että myös ajokorttilain 112 §:n 3 momentin mukaisten 70 ikävuoteen asti voimassaolevien kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuden voimassa pysyttämiseksi vaadittavien lääkärintodistusten osalta tehdään vastaavanlainen muutos. Mikäli tätä muutosta ei tehdä, tarvittavan jouston määrää ei saavuteta, koska kyseisiä ajo-oikeuksia on merkittävä osa tästä kokonaisuudesta.

SKAL pitää luonnoksessa olevia määräaikaikatsastuksia koskevia ehdotuksia sinällään perusteltuina. SKAL katsoo, että ehdotuksiin sisältyy kuitenkin mahdollisia riskejä ja uhkia, jotka järjestö haluaa tuoda tässä esiin. Kun aikavälillä 16.3.–15.6.2020 normaalitilanteessa tehtävät katsastukset siirtyisivät eteenpäin, tämä aiheuttaisi merkittävän ryntäyksen katsastusasemille kesällä 2020, erityisesti elokuussa. SKAL ehdottaa, että katsastusten seuraava määräaikaikatsastus olisi määrättävä suoritettavaksi erityisesti kuorma-autoille viimeistään 2 vuoden päästä nyt tehtyä katsastusta edeltäneestä katsastuksesta. Näin voitaisiin estää kaikkien siirtyvien katsastusten ruuhkautuminen elokuulle ja ainakin vältettäisiin ongelman kertautuminen tulevina vuosina. SKAL arvioi, että esitys todennäköisesti johtaa siihen, että katsastusasemat suljettaisiin kesäkuun puoliväliin saakka. SKAL pitää tätä tilannetta hyvinkin ongelmallisena. Määräaikaikatsastusten lisäksi raskaalle kalustolle tehdään jatkuvasti muitakin katsastuksia, kuten rekisteröinti- ja muutoskatsastuksia. Näitä katsastuksia on voitava suorittaa myös poikkeusajalla. SKAL kannattaa luonnoksessa ehdotettua

kuljettajien ammattipätevyyden voimassaolon jatkamista ilman jatkokoulutuksen suorittamista. Lopuksi SKAL tuo esiin tarpeen edistää videokoulutusta ajatellen tuleviakin tarpeita. Valtioneuvoston asetukseen kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyydestä ollaan sisällyttämässä ehdot ja rajoitukset verkko- tai etäopetuksen antamiselle. SKAL katsoo, että on erityisen tärkeää määritellä tosiaikainen etäopetus ja verkko-opetus tarkoin ja selkeästi omiksi opetusmuodoikseen.

Suomen Katsastusmies Oy: huomauttaa siitä, että muutokset aiheuttaisivat katsastustoimipaikkojen ruuhkautumisen loppukesäisin sekä tänä vuonna että seuraavina vuosina. Ruuhkautumisen seurauksena kaikkia ajoneuvoja ei pystyttäisi määräaikaikatsastamaan ajoissa. Lausunnossa ehdotetaan, että katsastusajankohtien epätasaista jakautumista tasattaisiin sillä, että kaikille poikkeussääntelyn alaisille ajoneuvoille ei tulisi samaa viimeistä katsastuspäivää vaan poikkeussääntelyn alaisia ajoneuvoja saisi käyttää liikenteessä esimerkiksi neljä kuukautta määräaikaikatsastusajankohdan umpeutumisen jälkeen. Tämä porrastaisi katsastusten määräaikoja. Lisäksi seuraavien vuosien ruuhkia voitaisiin ehkäistä laskemalla seuraavan vuoden katsastusajankohta alkuperäisen viimeisen katsastuspäivämäärän mukaan. Muutosten vaikutuksia arvioitaessa olisi otettava huomioon myös yritykset, jotka käyttävät katsastusasemien palveluja. Asemien aukioloaikoja supistettaisiin, ja suuri osa asemista saatettaisiin joutua sulkemaan kokonaan. Katsastusasemien palveluita käyttävät muun muassa autoliikkeen, korjaamot sekä ajoneuvojen rakentajat ja varustelijat. Muutoksilla olisi vaikutusta myös näihin.

Suomen Laivameklariliitto (kaksi lausuntoa):

1. Suomen Laivameklarit ry toteaa yleisesti, että katkeamaton rahtiliikenne ei saa vaarantua esim. luotsien lupakirjojen teknisen vanhentumisen vuoksi varsinkaan poikkeusoloissa. Rahti- ja tavaraliikenteen harjoittamisen kannalta lupakirjojen uusimista vaativan lain vaatimuksista joustaminen on välttämätöntä.

2. Suomen Laivameklarit toteaa, että jos ja kun luotsauslain (940/2003) väliaikaisella muutoksella ja erivapauden pidentämisellä mahdollistetaan luotsauksen jatkuminen poikkeusoloissa, tuemme mielellään tätä muutoshanketta.

Riittävän rahti- ja tavaraliikenteen ylläpitäminen on välttämätöntä Suomen tuonnin ja viennin sekä huoltovarmuuden kannalta.

Suomen Taksiliitto ry: Taksiliitto kannatti lausunnossaan väliaikaista määräajan pidennystä taksinkuljettajan ajoluvan uusimisen yhteydessä vaadittavan lääkärintodistuksen toimittamiselle.

Poikkeusolojen vuoksi terveydenhuolto on kuormittunut ja kiireettömien asiointiaikojen saaminen on haastavaa. Taksirytysten toiminnan jatkuvuus on erityisen tärkeää varmistaa poikkeusoloissakin. Kuljettajien ajolupien ennen aikainen vanheneminen tässä poikkeustilanteessa johtaisi taksirytysten liiketoiminnan vaikeutumiseen entisestään.

Suomen Varustamot ry: SV kannattaa merenkulkua ja merikuljetuksia koskettavia lainsäädännön muutosesityksiä pitäen niitä perusteltuina ja tarpeellisina. Esitys sisältää sellaisia väliaikaisia lainsäädännöllisiä muutoksia, jotka helpottavat varustamoiden toimintaa ja turvaavat omalta osaltaan merikuljetusten jatkuvuutta vallitsevissa poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Lisäksi esitetyt muutokset sujuvoittavat asiakkaan näkökulmasta viranomaisprosesseja hyödyntämällä digitalisaatiota (muutokset alusrekisterilakiin 512/1993), valtuuttamalla eräiden toimintojen siirtämisen hyväksytyille luokituslaitoksille (muutokset lakiin eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta 485/2004) ja mahdollistamalla erinäisiin todistuksiin liittyvien voimassaoloaikojen pidentämiset ja erivapauksien myönnöt (muutokset lakeihin laivaväestä ja alusten turvallisuusjohtamisesta 1687/2009, liikenteen palveluista 320/2017 ja luotsauksesta 940/2003).

Esitetyt muutokset liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017) koskien merenkulkijoiden pätevyystodistuksia ja lisäpätevyystodistuksia ovat tarpeellisia. SV on poikkeusolosuhteiden alusta alkaen korostanut varustamoiden hallinnollisen taakan pienentämiseksi tarvetta saada merihenkilöstön todistusten voimassaolon pidentämistä koskeva yleinen linjaus sen sijaan, että jokainen tilanne edellyttäisi hakemusta ja ratkaistaisiin tapauskohtaisesti. Nyt esitetty yleinen kuuden kuukauden automaattinen pidennys määritetyllä aikavälillä vanhenevien pätevyystodistusten osalta on kannatettava.

SV pitää erittäin tärkeänä sitä, että riski aluksien hallinnollisesta pysäyttämisestä poikkeustilanteen aikana vanhentuneiden tarkastus- tai todistusasiakirjojen vuoksi minimoidaan. Tämän vuoksi SV haluaa muistuttaa tarpeesta saada voimaan mahdollisimman yhteneväiset säädökset, tulkinnat ja käytännöt Euroopan eri maiden välillä, mutta myös globaalisti.

Tampereen kaupunki: Kaupunki pitää hyvänä, että ministeriö pyrkii varmistamaan kuljetusten toimintaedellytykset myös poikkeustilanteissa ja on valmis joustavoittamaan lainsäädäntöä. Tampere katsoo kuitenkin, että liikennejärjestelmän turvallisuus on varmistettava kaikin mahdollisin tavoin myös poikkeustilanteissa, ja siksi sekä kuljettajilta että ajoneuvoilta on edellytettävä asianmukaista kuntoa myös poikkeustilanteissa. Tampere pitää tarpeettomana riskin ottamisena ajokykyyn liittyvien tarkastusten siirtämistä ja siten ammattikuljettajien terveydentilan seurannan vaatimusten alentamista edes väliaikaisesti. Joukkoliikenteen kuljettajilta edellytettävät terveystarkastukset voidaan hoitaa tarvittaessa työterveyshuollossa. Ammattipätevyyden jatkamisesta 30.9.2020 asti Tampere kuitenkin pitää kannatettavana, koska sillä pyritään varmistamaan kuljettajien saatavuus myös poikkeusoloissa ja siten vähentämään joukkoliikenteen harjoittamiseen liittyviä häiriöitä. Samoin Tampere kannattaa esitystä henkilöliikenteen kuljetuspalveluiden muutosten ilmoittamisvelvollisuuden lyhentämisestä. Tampere kuitenkin katsoo, että katsastustoiminnassa fyysinen läheisyys asiakkaan ja katsastajan välillä ei ole välttämätöntä ja siksi katsastusvaatimuksista tinkiminen ei ole perusteltua koronaviruspandemian aikaan. Etenkään joukkoliikenteessä tai muulla raskaalla kalustolla ei tulisi liikennöidä katsastamattomalla ajoneuvolla.

VR-Yhtymä Oy: Yhtiö kannattaa ehdotusta siitä, että kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyden voimassaoloa jatketaan, koska vallitsevissa poikkeusoloissa ei ole mahdollista järjestää yli 10 henkilön kokoontumisia koulutusten toteuttamiseksi ja myös pienempiä kokoontumisia tulee välttää. VR-Yhtymä näkee kuitenkin ongelmallisena sen, että ehdotettu muutos koskee ainoastaan niitä kuljettajia, joiden ammattipätevyys umpeutuu ennen 30.9.2020. Myös muiden kuljettajien osalta tulisi huomioida se, että heille ei voida nyt poikkeustilan aikana järjestää koulutuksia.

VR-Yhtymä on ottanut lausunnossaan esille huolen siitä, että liikennepalvelulain 74 §:ään esitetty muutos lääkärintarkastuksen lykkäämisestä voi aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle. Sen vuoksi VR-Yhtymä Oy on esittänyt, että ainoastaan määräaikaiset lääkärintarkastukset voitaisiin lykätä, mutta rautatielääkäriin kuljettajalle terveysperustein määräämiä tihennetyin välein tehtäviä terveystarkastuksia ei voisi siirtää myöhempään ajankohtaan. VR-Yhtymä Oy:n huoli otetaan huomioon niin, että lain 74 §:n 6 momenttiin lisätään säännös siitä, että kyseistä väliaikaista säännöstä ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, joilta rautatielääkäri on erikseen edellyttänyt säännönmukaista useammin tehtäviä lääkärintarkastuksia.

Liikennepalvelulain 78 §:n 3 momenttiin esitetyn väliaikaisen muutoksen mahdollistamaa joustoa VR-Yhtymä Oy pitää hyvänä, mutta on kuitenkin todennut, että omaehtoisen toimintamallinsa mukaisesti VR-Yhtymä Oy:llä rautatieliikenteen näytöt pyritään myös poikkeusoloissa vastaanottamaan suunnitellusti.

Yksityisten katsastustoimipaikkojen liitto ry: Liitto katsoo, että katsastusta koskevat muutokset ovat ylimitoitettuja ja ovat autoalalle erittäin hankalia sekä yhteiskunnan maksettavaksi tulevien kustannusten osalta suuria. Käytännössä katsastuksen vaikutus pandemian laajenemisessa on

marginaalinen verrattuna esim. elintarvikekauppoihin. Katsastusalan toimenpiteet ovat jo vähentäneet ihmiskontakteja katsastuksessa ja ajoneuvon katsastukseen tuomisessa. Ajoneuvo on esimerkiksi mahdollista katsastuttaa täysin ilman henkilökontaktia noutopalvelua hyödyntäen. Jos taas karanteenissa olevan henkilön auton katsastusaika on umpeutunut, voi hän karanteenin päätyttyä käydä ajan varattuaan katsastuksessa ilman pelkoa sanktiosta. Jos esitetty muutos tehdään, on todennäköistä, että useimmat katsastustoimijat jatkavat katsastuspalveluiden tarjoamista. Suurin osa henkilöstöstä kuitenkin tultaisiin lomauttamaan. Vaikka katsastustoimijoiden kuluja lomautuksin karsittaisiinkin, ei katsastustoimipaikkojen suurista tila- ja laitekustannuksista johtuen kustannuksia pystytä mitenkään suhteuttamaan muuttuneeseen tulorakenteeseen. Nyt ehdotetulla muutoksella lisätään markkinoiden kausittaista vaihtelua entisestään. Koska katsastusala toimii hinnoittelun osalta normaaleja markkinamekanismeja noudattaen, tulee kysyntäpiikin aikana katsastuspalvelun hinta oletettavasti nousemaan. Esityksessä on tarkasteltu liikenneturvallisuusvaikutuksia varsin pinnallisesti. Huomiotta on jäänyt esim. ns. kesäauto-ilmio.

Jos säädös tulee voimaan esitetyssä muodossa, on erittäin todennäköistä, että erityisesti nuorten suosimia, elinkaarensa lopussa olevia autoja käytetään koko kesän liikenteessä, vaikka niiden katsastusajankohta olisi päättynyt jo tammikuun lopussa. Ensisijaisesti liitto ehdottaa, ettei ajoneuvolain 1090/2002 muutoksia tehdä laisinkaan, ja toissijaisesti, että ehdotettujen muutosten lisäksi ajoneuvolain 51 c §:ään lisätään seuraavan vuoden katsastusajankohtaa koskeva muutos. Jos muutoksia tehdään, tulisi samanaikaisesti tarkastella myös katsastuksen valvontamaksusta annettua lakia (2013/960). Edellä mainittu laki tulisi kumota poikkeusolosuhteiden ajaksi, eli 31.8.2020 asti.